

Til det beste for den neste

Kvaliteten på eit velferdssamfunn kan målast ut frå korleis det tek vare på sårbare brukarar. Vi har summert opp forstemmande mange og alvorlege lovbrøt etter tilsynet med helse- og omsorgstenestene kommunane tilbyr til menneske med utviklingshemming. Ei risikovurdering viste at tenestetilbodet til personar med samtidig rusliding og psykisk liding kan svikte innanfor spesialisthelsetenesta og i kommunen. Frå ein tilsynsfagleg ståstad kan det sjå ut som om samfunnet etablerer ordningar som kan gjere tilgangen til sosialtenester meir utfordrande for den enkelte. Samfunnet treng både kompetanse og kapasitet på godt sosialt arbeid for å bidra til at den enkelte kan få oppleve meistring og delta i samfunnet. Det er grunn til å spørje om sårbare grupper er sikra eit verdig liv innanfor trygge og gode rammer.

Gode tiltak frå velferds-tenestene kan berre utviklast dersom det finst reell brukarmedverknad. Fylkesmennene har i 2017 ført tilsyn med om Bufetat oppfyller hjelpeplikta når kommunane ber om tiltak. Rapportar viser at dei fem Bufetat-regionane sviktar når det gjeld å sikre medverknad for barnet. Fleire av regionane behandlar ikkje søknadene grundig nok til å vite at dei tiltaka som blir tilbodne, er til beste for barnet.

Personar som er under omsorg frå barnevernet, har ofte samansette behov. Den tragiske hendinga på Sørlandssenteret der ein ungdom

under omsorg frå barnevernet var involvert i drapshandlingar, er ei av fleire saker som tydeleg viser behovet for samanhengande teneste- og tiltakskjeder. Komplekse tenestetilbod

krev at det er samarbeid internt i fylkesmannsembeta og på tvers av embetsgrensene for å sikre godt tilsyn.

Varslingsordningar kan bidra til kunnskap om årsakene til uønskete hendingar slik at dei kan

førebyggjast, men dei må ikkje føre til at ansvarlet for å førebyggje og rette opp uønskete hendingar blir pulverisert. Det er alltid verksemdene som er ansvarlege for at tenestene som blir tilbodne, er trygge og gode.

Tilsynet med tenestetilbodet til pasientar med mistanke om blodforgifting (sepsis) har avdekt risiko for svikt som gir eineståande høve til å forbetre tenestene. Kombinasjonen av operativt tilsyn med eit spesialisert behandlingstilbod og forskings-

aktivitet som følger, stadfestar at tilsyna i framtida må vere metodologisk solide og byggje på tilstrekkelege fagleg kompetanse.

Utisikta hendingar knytte til utkontraktering (outsourcing) av IKT i helsetenesta har aktualisert spørsmål om samfunnet har gode nok kontroll- og tilsynsordningar. IKT er ein del av kjerneverksemda innanfor helse- og sosialtenester og barnevern. Tilsyn med IKT dreier seg om meir enn personvern – like mykje om tilgang og integritet.

Statens helsetilsyn og fylkesmannen utgjer det samla tilsynsorganet. Grunnlaget for eit godt tilsyn må vere kompetanse og kapasitet. Når dei nye fylkesmannsembeta blir meisla ut, meiner tilsynet det er viktig med høve til arbeidsdeling og spesialisering mellom embeta. Færre embete vil kunne leggje betre til rette for harmonisering med tanke på å utvikle kvaliteten i tilsynsarbeidet. Befolkninga har krav på samanhengande velferdstenester – eit godt tilsyn må også kunne sjå samhengar i og mellom tenester. Det er viktig at vi i ein etableringsfase ikkje vel organisatoriske løysingar som kan auke avstanden mellom velferdsområda hos fylkesmannen.

Vi håper at tilsynsmeldinga styrkjer lesaren i trua på at godt fagleg tilsyn handlar om å styrkje kvaliteten og pasient- og brukartryggleiken *til det beste for den neste*.

God lesnad!

Jan Fredrik Andresen